

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a Mgr. Jana Čížka ve věci

žalobce: J. K.

zastoupeného advokátem JUDr. Vojtěchem Mihalíkem
sídlem Bezručova 1896/90, 692 01 Mikulov

proti

žalovanému: **Státní zemědělská a potravinářská inspekce**
sídlem Květná 504/15, 603 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2023, č. j. SZPI/AA711-37/2023

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Účastníci řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Brněnský inspektorát žalovaného uznal žalobce vinným ze spáchání celkem 13 přestupků. Mělo jít o přestupky v oblasti vinohradnictví a vinařství (např. nevedení evidenční knihy, chybějící údaje na etikěte vína, neznámý původ prodávaného vína) a porušení povinností při kontrole (nezpřístupnění prostor určených ke skladování vína). Rozhodnutím ze dne 17. 4. 2023, č. j. SZPI/AA711-28/2023 (dále též „rozhodnutí o přestupku“),

inspektorát potrestal žalobce za výše popsanych 13 přestupků úhrnnou pokutou ve výši 220 000 Kč a uložil mu povinnost uhradit náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč.

2. Odvolání žalobce proti citovanému rozhodnutí zamítl žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví (dále též „odvolací rozhodnutí“ nebo „napadené rozhodnutí“). Proti němu brojí žalobce u Krajského soudu v Brně žalobou podanou dne 14. 12. 2023.

II. Argumentace žalobce

3. Žalobce navrhuje napadené rozhodnutí zrušit. Právní závěry správních orgánů nemají dostatečnou oporu ve skutkových zjištěních. Žalovaný se nedostatečně vypořádal s navrženými důkazy, které ani nevzal v potaz. Dále bylo porušeno žalobcovo legitimní očekávání. Žalobce byl zkrácen na svých právech, zejména v právu vlastnit majetek a v právu svobodně a v souladu s právním řádem provozovat podnikatelskou činnost.
4. Žalobce nepopírá, že k některým pochybením došlo, nicméně žalovaný je nehodnotil ve všech souvislostech a nepřihlédl k žalobcovým tvrzením a důkazům. Především podle žalobce nebylo prokázáno, jaké množství vína se v daném okamžiku nacházelo v prostorách sklepa a komu víno patřilo. Pro určení žalobce jako vlastníka vína nesvědčí odpověď Vinařství Strachotín (které žalovaný oslovil), podle které žalobce nikdy u tohoto vinařství nenakupoval, maximálně se tam mohl objevit spolu se svým otcem. Zároveň jen ze skladování vína nelze učinit závěr o tom, že jej žalobce uváděl na trh. Hlavním předmětem žalobcovy činnosti jsou ubytovací služby v penzionu.
5. Chybná interpretace hmotného práva měla za následek nezvykle vysokou pokutu, která je pro žalobce likvidační. Žalovaný ignoroval povahu a závažnost přestupků a nepřihlédl k osobním a majetkovým poměrům žalobce. Při hodnocení příjmů žalobce mu dokonce žalovaný vytkl, že si zvolil zákonný režim zdanění ve formě paušálního režimu – a tedy dle žalovaného mohou být jeho příjmy mnohem vyšší. Žalovaný také nezohlednil, zda následkem porušení právních povinností bylo pouze ohrožení chráněného zájmu nebo zda přímo došlo k jeho porušení. Žalovaný se nezabýval okolnostmi spáchaných přestupků, mírou zavinění, kdy především neposkytnutí součinnosti učinil žalobce pod nátlakem a v silném rozrušení ze samotné kontroly. Uložená pokuta několikanásobně převyšuje výši pokut ukládaných v obdobných případech, ve kterých se běžně pokuta pohybuje okolo 50 000 Kč (žalobce zde poukazuje např. na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2018, č. j. 6 A 31/2016-41). Jak žalobce uváděl, pokuta je pro něj likvidační. Žalobce doložil svá majetková přiznání k dani z příjmů za roky 2019-2021, výpis z bankovního účtu a doložil, že splácí bankovní úvěr 650 000 Kč a svým rodičům dluží částku cca 500 000 Kč, kterou se snaží průběžně splácet. Žalobcův zisk v roce 2019 byl 46 292 Kč, v roce 2020 pak 101 903 Kč a v roce 2021 to bylo 153 178 Kč. Argumentace žalovaného o zvyšujících se ziscích je nepodloženým tvrzením a žalovaný například nezkoumal, jakou má žalobce k dispozici ubytovací kapacitu. Žalobce žije *de facto* na hranici životního minima.
6. K jednotlivým přestupkům uvádí žalobce následující. Dva přestupky měl spáchat tím, že nevedl evidenční knihu za roky 2021/2022. Při kontrole však inspektorát žalobci nesdělil, kterého konkrétního vína se má evidenční kniha týkat. Pokud by inspektorát označil konkrétní víno, žalobce by evidenční knihu předložil. Co se týče poskytnutí součinnosti, nutno říci, že žalobce pouze neumožnil inspektorátu vstup do prostor (vinný sklep), které nevlastní. Tomu ale žalobce ani nemohl vyhovět – není vlastníkem daných

prostor a neměl k nim přístup. Jedinou provozovnou žalobce je penzion situovaný nad vinným sklepem, kam chtěl inspektorát vpustit. Spolu s tím se žalobci nedostalo náležitého poučení o jeho povinnostech a právech, zároveň nebral žalovaný ohled na špatný zdravotní a psychický stav žalobce.

7. Co se týká přestupků spočívajících ve špatném označení vína a burčáku (resp. chybějících údajů), pak k nim žalobce souhrnně uvádí, že žalobce nestihl tyto údaje doplnit s ohledem na své pracovní vytížení a zdravotní stav, nicméně chtěl své pochybení co nejdříve napravit. Zároveň se v rámci kontrolního nákupu inspektorátu ukázalo, že žalobce nabízel k prodeji pouze nepatrné množství vína a burčáku, přičemž žalovaný ani nezjistil množství skladovaného vína a burčáku, ani jejich skutečného vlastníka. To zároveň způsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.
8. Obdobně to žalobce vidí u některých druhů vín, u kterých mu inspektorát vytkl absenci údajů o skutečném alkoholu, provenienci, názvu stáčírny, alergenní složce a šarži. Jde o administrativní nedostatky, které žalobce vzápětí odstranil. Zároveň byly tyto údaje na tabuli ve sklepech. Stejně tak šlo o administrativní chybu v případě označení vína Pinot Gris jako „Rulandské šedé“. Jde o obdobná vína a šlo o neúmyslnou záměnu a omyl.

III. Argumentace žalovaného

9. Žalovaný navrhuje podanou žalobu zamítnout a v první řadě odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Namítá, že žalobce při srovnávání pokut ukládaných za neposkytnutí součinnosti opomíjí, že mu byl uložen trest za 13 přestupků, nikoliv jen za neposkytnutí součinnosti. Žalovaný zohlednil majetkové poměry žalobce – přitom je důležité, že ty mají význam z pohledu možné likvidační povahy pokuty. Žalovaný konstatoval, že u podnikajících fyzických osob je zkoumání jejich majetkové situace problematické, protože v případě paušálního režimu zdanění a absence daňového přiznání je inspektorát odkázán na podklady samotného přestupce, který svou majetkovou situaci může zkreslovat. Žalobci byla rozložena sankce do měsíčních splátek ve výši 3 500 Kč. Jednotlivé námitky proti přestupkům jsou též nedůvodné. Žalobce při kontrole jasně sdělil, že žádnou evidenční knihu nedisponuje a inspektory dále nepustil do sklepa, odkud předtím přinesl víno určené k prodeji.

IV. Posouzení věci krajským soudem

10. Soud rozhodl ve věci samé bez jednání za podmínek § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť žádná ze stran jednání nepožadovala. Žádné důkazy nad rámec správního spisu žalobce nenavrhoval.
11. Žaloba **není důvodná**.

Skutková zjištění

12. Soud nejprve stručně nastíní skutkový stav, jak vyplynul z napadeného rozhodnutí a ze správního spisu (v němž soud ověřoval skutečnosti, které byly podle žalobce sporné), a to jen v rozsahu potřebném pro následné právní posouzení věci.
13. Inspektorát celkem dvakrát zkontroloval žalobce a jeho provozovnu na adrese 23. dubna ev. č. 165, Pavlov. Poprvé dne 14. 9. 2021, kdy se před vstupem do provozovny nacházela paleta se skleněnými lahvemi, na které byl nápis „BURČÁK“ a „VÍNO“ a vedle vstupu do sklepa byla na ceduli uvedena nabídka burčáku a vína. Průběh kontroly a kontrolního nákupu je zachycen jednak v dokladu o kontrole (č. D038-71343/21), ale též

v rozhodnutí o přestupku (str. 3-6). Za důležité soud považuje tu skutečnost, že žalobce inspektorovi nabízel různá vína (Veltlínské zelené, Müller Thurgau, Chardonnay, Ryzlink vlašský, Merlot, Tramín červený apod.) a následně inspektorem objednaná vína donesl žalobce z prostor (které označil jako sklep), jež následně odmítl inspektorovi zpřístupnit se slovy, že to „není vhodné“. Po předložení služebního průkazu inspektora žalobce uvedl, že on je provozovatelem prodejny a prodává víno a burčák. Dále byl žalobce vyzván k předložení evidenční knihy pro hospodářský (vinařský) rok 2021/2022, načež odpověděl, že žádnou knihu nevede. Inspektorům ještě žalobce sdělil, že veškerou administrativu chtěl připravit v zimním období. Pokud jde o množství nabízeného vína, na otázky inspektorů žalobce uvedl, že burčáku má asi 8 litrů (celkově 10 – 2 litry si inspektorát odebral ke vzorku) a vína Pálavy má „asi deset lahví“. Ověření množství těchto produktů a případně jiného vína nebylo možné, neboť se nacházely za zamčenými dveřmi.

14. Následně žalobce zaslal inspektorátu vyjádření s tím, že vína původně nakupoval pro soukromé účely a nemá od nich doklady, vína nakoupil ve Vinařství Strachotín, s. r. o. U burčáku šlo zřejmě o zahraniční produkt, který zakoupil ve vinařství Velké Bílovice (bez dokladu).
15. Z poskytnutí součinnosti společnosti Vinařství Strachotín vyplynulo, že formálně se žalobcem neobchodovala. Evidovala pouze objednávky s fakturačními údaji znějící na jméno Ing. J. K., tedy otce žalobce. Přitom společnost uvedla, že fakticky pro víno jezdily mladší osoby a jednu z nich identifikovali pracovníci vinařství jako žalobce (i podle drobné vady řeči). Platby za víno probíhaly v hotovosti a víno si odváželi v přepravních sudech nebo kanystrech. Součástí správního spisu jsou faktury doložené Vinařstvím Strachotín, z nichž je patrný objem zakoupeného vína a jednotková cena (za roky 2019-2021). Cena vína za litr se pohybovala kolem 20 Kč a povětšinou šlo o objednávky ve stovkách litrů.
16. Druhá kontrola proběhla 23. 8. 2022 na téže adrese, kdy se před vstupem do sklepa nacházela tabule evokující prodej vína a burčáku („Prodej Nonstop“ nebo „Vinný sklep nad jezerem“). Po objednání vína inspektorem žalobce sdělil, že burčák už nemá a má k prodeji pouze víno (různé druhy). Objednané víno „Rulandské šedé“ přinesl žalobce ze sklepa, přičemž poté, co se inspektoři identifikovali služebními průkazy, žalobce sklep zamkl. Během této kontroly žalobce opět odmítl vpustit inspektory do prostor, z nichž přinesl víno určené k prodeji inspektorům. Dále na dotaz k předložení evidenční knihy za rok 2022/2023 sdělil, že knihu má, ale je zbytečné ji předkládat, když v ní není žádný záznam. Tuto knihu následně inspektorům ze vzdálenosti cca 6 m ukázal. Žalobce prodával víno ve skleněných či pet lahvích, které nebyly opatřeny žádnou etiketou a pouze na nich bylo fixou značena zkratka odrůdy.
17. Žalobce byl uznán vinným ze spáchání 13 přestupků, které inspektorát rozdělil podle dvou kontrol, u nichž byly zjištěny.

Při první kontrole se měl žalobce dopustit těchto přestupků:

- I. nevedl evidenční knihu za vinařský rok 2021/2022, a to Evidenci o zásobách produktu a přídavních jiných látek než vína k produktu v jednotlivých nádobách, tzv. skladové karty nádob, dle přílohy č. 22 vyhlášky č. 88/2017 Sb., evidenci o zásobách vína (v litrech) dle přílohy č. 21 vyhlášky č. 88/2017 Sb., čímž se dopustil přestupku dle § 39 odst. 6 zákona o vinohradnictví a vinařství,

- II. neposkytl součinnost, ke které byl vyzván, neboť nezpřístupnil prostory, ve kterých skladoval víno a burčák, které prodával spotřebitelům, čímž se dopustil přestupku dle § 15 odst. 1 písm. a) kontrolního řádu,
- III. víno nazvané jako „Pálava“, 4 ks, neoznačil na etiketě následujícími údaji: a) označení druhu výrobku z révy vinné v souladu s částí II přílohy VII; c) skutečný obsah alkoholu v procentech objemových; d) uvedení provenience; e) název stáčírny, čímž se dopustil přestupku dle § 39 odst. 2 písm. bb) zákona o vinohradnictví a vinařství,
- IV. víno nazvané jako „Pálava“, 4 ks, neoznačil na etiketě následujícími údaji: údajem o alergenní složce a čistém množství potravin, čímž se dopustil přestupku dle § 39 odst. 2 písm. bb) zákona o vinohradnictví a vinařství,
- V. víno nazvané jako „Pálava“, 4 ks, neoznačil na etiketě šarží, čímž se dopustil přestupku dle § 17b odst. 5 zákona o potravinách,
- VI. víno nazvané jako „Pálava“, cca 10 lahví, a burčák, cca 10 l, které uváděl do oběhu, byly neznámého původu, čímž se dopustil přestupku dle § 39 odst. 2 písm. s) zákona o vinohradnictví a vinařství,
- VII. uváděl do oběhu produkt nazvaný „burčák“, cca 10 l, při jehož nabízení k přímé lidské spotřebě nebyly viditelně umístěny snadno čitelné údaje, kdo je jeho výrobcem, údaj o provenienci, případně údaj o alergenní složce, čímž se dopustil přestupku dle § 39 odst. 1 písm. e) zákona o vinohradnictví a vinařství.

Při druhé kontrole měl žalobce spáchat následující přestupky:

- VIII. vína nazvaná jako „Ryzlink vlašský, Muller Thurgau, Chardonnay, Veltlínské zelené, Tramín červený, Rulandské šedé“ neoznačil na etiketě následujícími údaji: a) označení druhu výrobku z révy vinné v souladu s částí II přílohy VII; c) skutečný obsah alkoholu v procentech objemových; d) uvedení provenience; e) název stáčírny, čímž se dopustil přestupku dle § 39 odst. 2 písm. bb) zákona o vinohradnictví a vinařství,
- IX. vína nazvaná jako „Ryzlink vlašský, Muller Thurgau, Chardonnay, Veltlínské zelené, Tramín červený, Rulandské šedé“, neoznačil na etiketě následujícími údaji: údajem o alergenní složce a čistém množství potravin, čímž se dopustil přestupku dle § 39 odst. 2 písm. bb) zákona o vinohradnictví a vinařství,
- X. vína nazvaná jako „Ryzlink vlašský, Muller Thurgau, Chardonnay, Veltlínské zelené, Tramín červený, Rulandské šedé“, neoznačil na etiketě šarží, čímž se dopustil přestupku dle § 17b odst. 5 zákona o potravinách,
- XI. nevedl evidenční knihu za vinařský rok 2022/2023, a to Evidenci o zásobách produktu a přídavicích jiných látek než vína k produktu v jednotlivých nádobách, tzv. skladové karty nádob, dle přílohy č. 22 vyhlášky č. 88/2017 Sb., evidenci o zásobách vína (v litrech) dle přílohy č. 21 vyhlášky č. 88/2017 Sb., čímž se dopustil přestupku dle § 39 odst. 6 zákona o vinohradnictví a vinařství,
- XII. neposkytl součinnost, ke které byl vyzván, neboť nezpřístupnil prostory, ve kterých skladoval víno, které prodával spotřebitelům, čímž se dopustil přestupku dle § 15 odst. 1 písm. a) kontrolního řádu,
- XIII. uváděl na trh víno, které nazýval při nabízení spotřebitelům „Rulandské šedé“, ačkoli se dle Výdajového pokladního dokladu č. 22HV00432 ze dne 29.7.2022 jednalo o víno

Pinot Gris ze Severní Makedonie, dle International Organisation of Vine and Wine (OIV), Mezinárodní organizace pro víno a moštové odrůdy, je povolenými synonymy moštové odrůdy PinotGris původem ze Severní Makedonie pouze synonymum PinotGris, PinotGrigio a Burgundecsv, (konkrétně je tato informace uvedena na stránkách <https://oiv.int/en/statistiques/recherche?bdd=Cepage>), tedy informace o charakteristice potraviny, zvláště o její totožnosti, původu byla zavádějící, čímž se dopustil přestupku dle § 39 odst. 2 písm. bb) zákona o vinohradnictví a vinařství.

Nepřezkoumatelnost

18. Nejprve se soud musel zabývat námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, kterou žalobce vznesl ze dvou příčin. Již rozhodnutí o přestupku je podle žalobce nepřezkoumatelné proto, že u přestupků, v nichž mu inspektorát vytýká chybějící údaje na lahvích vína, nezjistil skutečné množství nabízeného alkoholu a skutečného vlastníka. Vycházel tak pouze z nepatrného množství, které žalobce přinesl. A za druhé je rozhodnutí o přestupku nepřezkoumatelné v části odůvodnění pokuty, protože žalovaný nezohlednil ubytovací kapacitu žalobcova zařízení a uložil mu likvidační pokutu.
19. Příčinou nepřezkoumatelnosti může být buď nesrozumitelnost, nebo nedostatek důvodů. V obou případech však platí, že je potřeba s tímto institutem zacházet obezřetně a vyhradit jeho užití pouze těm případům, kdy vady odůvodnění reálně brání soudu v tom, aby napadené rozhodnutí přezkoumal (ve vztahu k soudním rozhodnutím srov. k nesrozumitelnosti rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25, bod [19], k nedostatku důvodů pak usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123, č. 3668/2018 Sb. NSS, body [29] - [30]). Zejména je nutno zdůraznit, že správní orgán, stejně jako soud, není povinen vyvracet jednotlivě každou dílčí námitku, pokud své rozhodnutí jako celek logicky a přesvědčivě odůvodní (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. února 2009 sp. zn. III. ÚS 989/08, N 26/52 SbNU 247). Rozhodnutí obou stupňů přitom tvoří jediný celek a navzájem se doplňují (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2013, č. j. 6 Ads 134/2012-47).
20. Pokud jde o námitku týkající se zjišťování skutečného množství uskladněného vína a jejich skutečného vlastníka, není důvodná. Žalobce tuto námitku vznesl již před správními orgány a žalovaný na ni odpověděl. Skutečné množství uskladněného vína se nepodařilo zjistit pro nesoučinnost žalobce. Totéž platí pro zjišťování skutečného vlastníka vína, jelikož žalobce nebyl schopen doložit žádné doklady a zpočátku tvrdil, že víno nakupoval pro vlastní spotřebu. Napadené rozhodnutí tak k této otázce poskytuje odpověď, proto nemůže být zatíženo vadou nepřezkoumatelnosti. Nešlo o údaje, které by inspektorát zjišťovat nechtěl – pro nesoučinnost žalobce je zjistit nemohl.
21. Co se týče námitky nepřezkoumatelnosti pokuty, pak i ta je nedůvodná. Výši uložené pokuty se inspektorát zabýval na str. 18-21 rozhodnutí o přestupku, žalovaný pak na stranách 14-17 napadeného rozhodnutí. A žalovaný se přímo vyjadřuje k likvidační povaze pokuty. Úvahy žalovaného a inspektorátu jsou v rozhodnutích popsány, a aniž by soud prozatím hodnotil jejich správnost, jsou srozumitelné a přezkoumatelné.

Žalobce přestupky spáchal

22. Žalobce svou argumentaci proti přestupkům, které mu inspektorát a žalovaný kladou za vinu, rozděluje do několika skupin. Krajský soud se toho přidrží a nebude se zabývat jednotlivě každým přestupkem zvlášť.
23. Žalobcovy přestupky lze rozdělit do tří skupin –
- a) nevedl evidenční knihu o zásobách vína za roky 2021/2022 a 2022/2023,
 - b) neposkytl inspektorátu součinnost tím, že jej nevpustil do části provozovny, a
 - c) neoznačil prodávané víno požadovanými údaji.
24. O právní kvalifikaci přestupku nepředložení evidenčních knih není sporu. Žalobce evidentně sám ví, že knihy vést měl, neboť mu to ukládá § 30 odst. 1 zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství. Mezi žalobcem a žalovaným není spor o to, že při obou kontrolách žalobce evidenční knihy nepředložil. Nyní se brání tím, že inspektorát přesně nespecifikoval, jakého druhu vína se má evidenční kniha týkat – pokud by to věděl, knihu by předložil. Tedy jinými slovy žalovaný obecně požadoval evidenční knihy, ačkoliv dle žalobce měl žádat předložení knihy za konkrétní druh vína.
25. Této argumentaci ovšem krajský soud neuvěřil a jeví se mu jako účelová snaha zakrýt své pochybení. Při první kontrole žalobce inspektorům sdělil, že žádnou evidenční knihu nemá. Pokud by žalobce evidenční knihy měl a pouze nevěděl, kterého vína se má týkat, jistě by se na to inspektorů zeptal a následně by ji předložil. Stejně tak mohl žalobce evidenční knihu předložit kdykoliv po provedené kontrole, aby se vyhnul postihu za přestupek. Několikrát se v průběhu přestupkového řízení k věci vyjadřoval, knihu však nedoložil. Během druhé kontroly žalobce uvedl, že evidenční knihu má, ale je prázdná – inspektorům ji dokonce na dálku ukázal. Žalobcova obrana je proto zcela nevěrohodná a krajský soud je stejně jako správní orgány přesvědčen o tom, že žalobce žádnou evidenční knihu nevedl a nesplnil svou zákonnou povinnost vyplývající z § 30 odst. 1 zákona o vinohradnictví a vinařství.
26. Dále inspektoři žalobce během obou kontrol požádali, aby jim poskytl součinnost a umožnil vstup do uzamčené části provozovny (sklep), odkud předtím přinesl víno určené k prodeji. Podle § 10 odst. 2 zákona č. 255/2012 Sb., kontrolní řád, byl žalobce povinen vytvořit podmínky pro výkon kontroly, zejména umožnit kontrolujícím výkon jejich oprávnění a poskytnout k tomu potřebnou součinnost. Pod touto povinností (umožnění výkonu oprávnění) je možné si představit *primárně strpění kontrolních postupů a technik kontrolujících u kontrolované osoby... Tedy typicky v případě vyžádání podkladů kontrolujícím platí, že kontrolovaná osoba nejen vydání umožní (tj. vydání nebrání), ale je povinna i podklady vyhledat a kontrolujícímu předat (poskytnout součinnost k vydání). Obdobně se to týká např. ověřování totožnosti, zpřístupňování uzamčených prostor, umožnění přístupu kontrolujícího do informačního systému kontrolované osoby (LIBOSVÁR, Ondřej. § 10 [Práva a povinnosti kontrolované osoby a povinné osoby]. In: JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, LIBOSVÁR, Ondřej. Zákon o kontrole. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 134).*
27. Lze souhlasit s názorem žalobce, že oprávnění požadovat součinnost nelze zneužívat a nejde o oprávnění bezbřehé. Pokud by vyžadovaná součinnost mířila mimo rámec samotné kontroly, lze uvažovat o zákonnosti či přiměřenosti takové součinnosti. V žalobcově případě však inspektorát požadoval přístup pouze do těch prostor, které žalobce evidentně

ke své činnosti používal. Sám z nich vycházel s vínem, které inspektoři objednali. Po předložení služebních průkazů ovšem prostory zamkl a nyní argumentuje vlastnickým právem jiné osoby. Brání-li se tedy žalobce argumentací, že k prostorám neměl přístup, jde o argument zcela odporující zjištěnému skutkovému stavu. Žalobce nepochybně přístup k prostorám měl, nicméně nechtěl do nich inspektorát vpustit. Zřejmě proto, aby se nezjistilo celkové množství skladovaného vína. Proto inspektorát ani přesně nezjistil, jaké víno a v jakém množství tam žalobce skladuje k dalšímu prodeji.

28. Polemika o vlastnickém právu ke sklepu je zcela mimoběžná. Žalobce tento prostor využíval k provozní činnosti a zcela zjevně do něj měl i faktický přístup. Podle § 7 kontrolního řádu je inspektorát oprávněn vstoupit do prostor s výjimkou obydlí, jež vlastní nebo užívá kontrolovaná osoba anebo jinak souvisí s výkonem a předmětem kontroly. Na toto oprávnění pak pochopitelně navazuje povinnost vlastníků nebo uživatelů výše uvedených nemovitých věcí umožnit inspektorátu vstup: *Pokud je uvedený vlastník nebo uživatel těchto prostor současně i kontrolovanou nebo povinnou osobou, je tato povinnost dále rozvedena v § 10 odst. 2, kdy je kontrolovaná osoba povinna vytvořit podmínky pro výkon kontroly, umožnit kontrolujícímu výkon jeho oprávnění stanovených zákonem o kontrole a poskytovat k tomu potřebnou součinnost* (VETEŠNÍK, Pavel. § 7 [Vstup na pozemky, do staveb a jiných prostor]. In: JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel, LIBOSVÁR, Ondřej. Zákon o kontrole. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 98). Jinými slovy, i jako pouhý uživatel byl žalobce povinen umožnit inspektorům SZPI do sklepa, bez ohledu na souhlas či nesouhlas vlastníka daných prostor.
29. Dále se soud zabýval přestupky, které spočívaly ve špatném označení vína, resp. chybějících údajích (přestupky III. – VII. z první kontroly a VIII. – X. z druhé kontroly). Obdobného charakteru je přestupek spočívající ve špatném označení vína Pinot Gris jako Rulandské šedé (přestupek XIII z druhé kontroly). Úvodem k této námitce soud podotýká, že žalobce svá pochybení v této části uznává. Je nesporné, že jím nabízená a prodávaná vína neobsahovala etiketu s údaji, jež právní úprava vyžaduje. Stejně tak není sporné, že pro odrůdu vína Pinot Gris nelze používat označení Rulandské šedé, byť může jít o vína podobná. Po formální stránce tak žalobce naplnil skutkové podstaty přestupků, které mu žalovaný klade za vinu. Žalobce však dodává, že šlo o drobná pochybení administrativního charakteru, která chtěl v brzké době napravit a navíc byl v době kontroly nemocen.
30. Jelikož žalobce nerozporuje chybějící údaje, lze k tomu jen poznamenat, že o žádné formální pochybení nejde. Žalobce se pustil do prodeje vína spotřebitelům a měl si být vědom povinností, které má v této rovině plnit. Žalobce předkládá různé důvody, proč je neplnil – nemoc, měl v plánu je napravit. Jak se ovšem ukázalo, žalobce takovou snahu po nápravě neprojevil. Dvě kontroly inspektorátu provedené v časovém rozestupu téměř jednoho roku, odhalily stejná pochybení. Žalobce se po první kontrole vůbec nepoučil, chybějící údaje na prodávaná vína nedoplnil a nezačal vést evidenční knihu. Proto se krajský soud domnívá, že argumentace „náročným obdobím“ je pouze zástupná a neshledal tudíž v této věci žádné výjimečné okolnosti, proč by žalobce neměl plnit stejné povinnosti jako ostatní prodejci vína.
31. Pokud žalobce poukazuje na skutečnost, že žalovaný nezjistil, jakého množství vína se předmětná vada skutečně dotýkala, pak vytýká žalovanému něco, co sám zavinil. Poté, co žalobce inspektorovi přinesl víno ze zamčených prostor sklepa, si inspektoři vyžádali vstup do těchto prostor. Žalobce v obou případech prostory uzamknul a inspektory do nich

nevpustil. Proto také stojí rozhodnutí inspektorátu pouze na žalobcem uváděném množství vína a burčáku určeného k prodeji (při první kontrole), resp. přesné množství neuvádí, protože je nebylo možné zjistit (při druhé kontrole).

32. Žalobce stran odsouzení za přestupky ještě namítal, že se mu nedostalo řádného poučení o jeho právech a povinnostech v souvislosti s kontrolou inspektorátu. Především žalobce neuvádí, o čem konkrétně nebyl poučen. V řízení před soudem je právně zastoupen a mohl tedy upřesnit (za pomoci právního zástupce), o jakém svém konkrétním právu či povinnosti nevěděl. Podle dokladu o kontrole totiž poučen byl. Takto obecně formulovaná námitka je obsahově prázdná, a tudíž zjevně nedůvodná.
33. A konečně je nedůvodná i námitka, že vína skladovaná v uzamčeném sklepe nebyla nutně určena k uvádění na trh. Žalobce před vstupem do své provozovny jasně dával najevo, že tam prodává víno a burčák. Kontrolní nákup v obou případech ukázal, že má žalobce k dispozici několik druhů vína, která spotřebitelům nabízí. Pokud některá z nich skutečně byla určena k vlastní spotřebě, měl vést evidenci, kterou by toto své tvrzení mohl prokázat. Navíc množství vína ve sklepe nebylo žalobci kladeno k tíži, neboť jeho množství inspektorát pro jeho nesoučinnost nezjistil.

Pokuta je přiměřená

34. Žalobci byla za všech 13 přestupků uložena úhrnná pokuta ve výši 220 000 Kč. Rozhodnutím ze dne 8. 12. 2023, č. j. SZPI/AA711-43/2023, inspektorát vyhověl žalobcově žádosti a úhradu pokuty rozložil do splátek po 3 500 Kč měsíčně. Vhodné je dodat, že podle absorpční zásady, kterou inspektorát aplikoval, vycházela uložená sankce z nejprísněji postižitelného přestupku. Tím je v této věci přestupek V. a X., tedy neoznačení vína šarží. Za něj lze podle § 17b odst. 5 zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve spojení s § 17f písm. c) téhož zákona uložit pokutu do výše 10 000 000 Kč. Uložená pokuta představuje 2,2 % z maximální možné výše.
35. Úvodem k uložené pokutě soud zdůrazňuje, že jde o pokutu za 13 přestupků. Žalobce totiž v žalobě vyvolává dojem, že obdržel pokutu jen za to, že nevpustil inspektory do sklepa. Uloženou pokutu srovnává s pokutami uloženými v jiných případech za přestupek neposkytnutí součinnosti a dospívá k závěru, že se pohybují rámcově mnohem níže (kolem 50 000 Kč). Krajský soud zdůrazňuje, že žalobce nebyl potrestán jen za neposkytnutí součinnosti, neboť to představuje jen dva ze 13 přestupků. Srovnání s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2018, č. j. 6 A 31/2016-41, který žalobce citoval, tak pokulhává. Městský soud se zabýval jedním přestupkem (resp. správním deliktem podle tehdy platné právní úpravy) neposkytnutí součinnosti, kterého se tamější žalobce dopustil tím, že kontrolujícímu orgánu nezaslal odpověď s podklady na výzvu. Srovnání s žalobcovým případem je proto nevhodné nejen tím, že nynější žalobce spáchal dva přestupky neposkytnutí součinnosti, ale též pro celkový počet porušených povinností. Žalobce v kauze řešené Městským soudem v Praze nic dalšího neprovedl a výše zmíněnou pokutou byl potrestán „jen“ za jeden přestupek. Uložená pokuta proto není v rozporu s praxí, na niž žalobce poukazoval.
36. Pokud jde o zákonná kritéria pro ukládání pokuty, žalobce namítá, že správní orgány nezohlednily charakter protiprávního jednání, následky, nezohlednily ve prospěch žalobce malé množství prodaného vína a absenci škodlivého následku (např. na zdraví spotřebitelů). Není příliš jasné, co žalobce myslí charakterem protiprávního jednání a jeho následky.

Žalobce tuto námitku uvedl pouze obecně, přičemž soud v podobně obecném duchu odpovídá, že povahu a závažnost protiprávního jednání žalobce hodnotil inspektorát na straně 20 rozhodnutí o přestupku, žalovaný pak na straně 14 a 15 napadeného rozhodnutí.

37. Jako konkrétní nedostatek odůvodnění pokuty žalobce vidí to, že v něm chybí polehčující okolnost spočívající v absenci konkrétních škodlivých následků v podobě ekonomické újmy nebo újmy na zdraví spotřebitelů. Je nutno zdůraznit, že žádný ze žalobcových přestupků nepředpokládá, že žalobce jím způsobí újmu na zdraví spotřebitele. Skutkovou podstatu všech souzených přestupků žalobce naplnil již jen tím, že se zachoval určitým způsobem – neposkytl součinnost, neoznačil víno, nevedl evidenční knihu apod. Pokud by svým jednáním žalobce způsobil újmu na zdraví spotřebitele, naplnil by svým jednáním nejspíše znaky dalšího přestupku, případně trestného činu. Proto ani nelze tuto okolnost hodnotit v jeho prospěch. Co se týče množství prodaného vína, pak dle žalobce bylo nutné zohlednit, že se pochybení týkalo malého množství lahví. Předně je nutno zdůraznit, že množství prodáváného vína učinil inspektorát součástí výroku a promítlo se to do právního posouzení – např. v případě vína „Pálavy“ (přestupek III.-V.) inspektorát uvedl, že se pochybení týkalo 4 ks lahví. Dopustil-li by se žalobce tohoto přestupku na 500 ks lahví, jistě by byl postih mnohem přísnější. Zároveň ale nelze toto množství hodnotit jako polehčující okolnost. Žalobce byl potrestán za přestupek související se špatným či chybějícím označením, kterého se dopustil na množství vína, které inspektorát zjistil. Žalobce však neumožnil plnohodnotnou kontrolu a zjištění skutečného množství prodáváného vína a burčáku zkomplikoval – nevedl řádnou evidenci a do sklepních prostor inspektory nepustil. Inspektorát se alespoň pokusil zjistit objem nakupovaného vína od žalobcova dodavatele, z jehož odpovědi vyplynulo, že šlo o tisíce litrů (jde však přinejlepším o orientační údaj). Každopádně nešlo množství prodáváného vína hodnotit v žalobcův prospěch jako polehčující okolnost.
38. Námitka žalobce, že správní orgány nezohlednily zákonem požadovaná kritéria při ukládání pokuty, je proto nedůvodná. Pokuta je zcela přiměřená množství přestupků i jejich závažnosti i okolnostem jejich spáchání.
39. Jak správně zmínil žalovaný, likvidační povaha pokuty není dalším řadovým kritériem při posuzování výměry pokuty, ale funguje jako její určitý korektiv – aby zákonná pokuta neměla likvidační dopad. Ačkoliv v nynější věci žalobce obdržel pokutu ve výši 2,2 % z maximální možné, tedy na samé spodní hranici, může přesto i taková pokuta mít ve výjimečných případech likvidační následky.
40. K zákazu ukládání likvidačních pokut existuje již vcelku bohatá judikatura správních soudů a Ústavního soudu. Za všechny lze citovat názor rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu v usnesení č. j. 1 As 9/2008-133, č. 2092/2010 Sb. NSS, že *správní orgán ukládající pokutu za jiný správní delikt je povinen přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí. Správní orgán vychází při zjišťování osobních a majetkových poměrů z údajů doložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn stanovit je v nezbytném*

rozsahu odhadem. Z citovaného usnesení vyplývá povinnost správních orgánů přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud existují náznaky o likvidačním charakteru uložené pokuty. Tamtéž Nejvyšší správní soud uvádí, že bude tedy záležet především na účastníku řízení, zda projeví svůj zájem na tom, aby uložená pokuta pro něj neměla likvidační důsledky, tím, že správnímu orgánu poskytne základní údaje o svých osobních a majetkových poměrech a tyto také věrohodným způsobem doloží či umožní správnímu orgánu, aby ověřil jejich pravdivost např. tím, že zbaví pro tento účel výše zmíněné orgány veřejné moci mlčenlivosti.

41. Pokud jde o majetkové poměry, doložil žalobce svá daňová přiznání za roky 2019, 2020 a 2021. V roce 2019 byl žalobcův zisk ze samostatné činnosti 46 292 Kč (příjem 115 729 Kč a výdaje 69 437 Kč), v roce 2020 pak 101 903 Kč (příjem 254 758 Kč a výdaje 152 855 Kč), a v roce 2021 šlo o 153 178 Kč (příjem 382 946 Kč a výdaje 229 768 Kč). Výdaje uplatňoval žalobce vždy v paušální výši 60 % příjmu. Ve všech třech zdaňovacích obdobích představovalo žalobcovu hlavní činnost poskytování ubytování. Žalobce doložil fotokopie výpisů ze dvou bankovních účtů, podle kterých se zůstatky na účtech pohybují v rovině desítek či stovek korun českých. Dále jsou součástí správního spisu výpisy z katastru nemovitostí, podle kterých vlastní žalobce několik nemovitostí – pět pozemků parc. č. 5673/3, 5678/4, 5678/30 a 5678/8 (součástí posledního z nich je stavba ubytovacího zařízení) a 23 (jehož součástí je rodinný dům), vše v katastrálním území Pavlov u Dolních Věstonic.
42. Pokud jde o jeho závazky, žalobce doložil, že v období leden 2022 až červenec 2023 hradil měsíčně 5 994 Kč jako paušální daň z příjmů fyzických osob, zálohy na elektřinu ve výši 5 400 Kč měsíčně (v období let 2023 a 2024), podle formuláře pro standardní informace o spotřebitelském úvěru a harmonogramu splátek ke smlouvě o úvěru, podle kterého žalobce měsíčně splácí 8 858,68 Kč (rozpis za období květen 2023 až 2030) celkový úvěr ve výši 650 000 Kč. Žalobce údajně splácel ještě půjčku poskytnutou mu jeho rodiči, to však nedoložil.
43. Z popsaného vyplývá, že uložená pokuta by pro žalobce mohla představovat vcelku citelný zásah. Pokuta ve výši 220 000 Kč při zvážení toho, že žalobcův příjem z ubytovacích služeb činil v roce 2021 celkem 382 946 Kč, by *de facto* představovala polovinu žalobcova ročního příjmu. Žalobce sice má několik nemovitostí, je však sporné, zda lze žalobce nutit, aby prodal nějaký majetek jen za účelem zaplacení pokuty. Pro kompletní posouzení žalobcových poměrů ovšem chybí jedna podstatná informace, a to jsou celkové příjmy z prodeje vína. Žalobce nevedl žádnou evidenci, podle které by bylo možné zjistit, kolik vína skutečně prodal. Jak inspektorát zjistil, žalobce nakoupil od jednoho z dodavatelů za roky 2019-2021 velké množství (celkem 7 000 litrů) vína za cenu 22 – 24 Kč za litr, inspektorům však nabízel (pravděpodobně totéž) víno s velmi vysokou marží (za cenu 125 – 175 Kč za láhev). Inspektorát se domníval, že tržby z prodeje vína mohou být nezdaněné a nepřiznané. A podle krajského soudu je to okolnost, proč uloženou pokutu nelze hodnotit jako likvidační. Aby bylo možné kvalifikovat pokutu jako likvidační, je nutné co nejúplněji zjistit majetkové poměry přestupce. Žalobce to sám znemožnil tím, že své tržby a objem obchodu s vínem ponechal (nejspíše záměrně) zahaleny v mlze. Proto soud považuje i tuto námitku za nedůvodnou.

44. Z výše popsaných důvodů ani nedošlo k zásahu do práva žalobce vlastnit majetek, neboť zákonná pokuta představuje přípustný zásah do vlastnického práva (srov. nález Ústavního soudu ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02).
45. Soud na závěr shrnuje, že žalobcovy námitky nebyly důvodné, řešených přestupků se žalobce dopustil a správní orgány mu za to vyměřily zákonný trest.

V. Náklady řízení

46. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu těch nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který úspěch ve věci neměl. Žalobce před soudem neuspěl (soud žalobu zamítl jako nedůvodnou), proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu by jinak – jakožto úspěšnému účastníkovi řízení – právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu mu je však nelze přiznat, neboť nepřesahují rámec jeho běžné úřední činnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47, č. 3228/2015 Sb. NSS).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. 5. 2025

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu